

MEMO

TITTEL

Vurdering av resipienter ny E39 Bue - Ålgård

DATO

8. september 2020

TIL

Nye Veier

KOPI

FRA

Ragnhild Kluge

OPPDRAGSNR.

A128052-013

ADRESSE COWI AS

Richard Johnsens gate 12

4021 Stavanger

Postboks 8034

4068 Stavanger

TLF +47 02694

WWW cowi.no

SIDE 1/2

Vurdering av resipienter – innspill til planbestemmelser

1 Innledning

Planlagt trase for ny E39 fra Bue til Ålgård går langs det vernede Figgjovassdraget. Vassdraget har en bestand av rødlistearten elvemusling og er anadromt nedstrøms Klugsvatnet. Ny vei vil krysse både sidebekker/-elver og selve hovedvassdraget. Ytra Kydlandsvatnet og Klugsvatnet krysses til dels på store fyllinger i vann.

Påvirkningene er vurdert til å være:

- > Hydrologiske/hydromorfologiske endringer, inkludert vassdragskrysninger (permanente)
- > Endringer i vannkjemi i anleggsfase (reversible)
- > Partikkelflukt i anleggsfase (reversible)
- > Utvasking av sprengsteinspartikler i driftsfase (avtagende over tid)
- > Utslipp av veivann/vaskevann i driftsfase (permanente)
- > Arealbeslag ved utfylling (permanente)

Partikkeltilførsler og tilførsler av kjemiske bestanddeler til vannforekomstene i anleggsfase regnes i utgangspunktet som reversible påvirkninger, med mindre de fører til permanent nedslamming av funksjonsområder til for eksempel fisk og elvemusling.

Miljømål:

- > Utbyggingen av E39 Bue - Ålgård skal ikke bidra til varig svekking av miljøtilstanden i berørte resipienter.
- > Avstanden til vannforskriftens mål om god kjemisk og biologisk tilstand skal ikke endres negativt som følge av tiltaket.

2 Foreløpige resultater overvåking

For å kartlegge dagens tilstand har Nye Veier satt i gang kjemiske og biologiske forundersøkelser som skal pågå i ett år i forkant av anleggsstart. Vann og vassdrag som kan tenkes å bli negativt påvirket av anleggsarbeidet undersøkes med hensyn til vannkjemi, bunndyr, fisketetthet og begroingsalger. I tillegg har NINA utført en ny kartlegging av elvemusling i hovedvassdraget sommeren 2020.

Resultatene så langt tyder på at hovedvassdraget oppnår god kjemisk tilstand mht. metaller, men lav pH og/eller høye konsentrasjoner av næringsalter trekker tilstanden ned. De foreløpige resultatene viser at seks av ni prøvepunkter i hovedvassdraget ikke oppnår god kjemisk tilstand. Generelt er kjemisk tilstand best nedstrøms Hellesvatnet.

Sidebekkene er til dels svært negativt påvirket av landbruk med høye konsentrasjoner av nitrogen og fosfor. Kleivabekken har i tillegg høye konsentrasjoner av metallene bly, kvikksølv, nikkel, jern og mangan, samt høy konsentrasjon av partikler (suspendert stoff).

Resultatene fra de biologiske undersøkelsene er ikke klare. Generelt ble det funnet mye ørret, spesielt i hovedvassdraget, men også en del i sidebekkene. Ål ble observert så langt oppstrøms som utløpet av Ytra Kydlandsvatnet (pers. meld Petter Torgersen, COWI).

I kartleggingen av elvemusling ble det i 2020 funnet elvemusling på samme stasjoner som i 2009, dvs. i hovedvassdraget opp til Gautedal. Tettheten er noe høyere enn sist, og i motsetning til i 2009 ble det i 2020 også funnet rekruttering (pers. meld. John Magerøy, NINA). Dette tyder at tilstanden til elvemuslingsbestanden i indre del av Figgjovassdraget er i bedring.

Elvemuslingens livssyklus omfatter et larvestadium som sitter på gjellene til laks eller ørret, et ungt stadium nedgravd i grusen og et voksent stadium synlig på elvebunnen. En god bestand av vertsfisk (her: ørret) er derfor viktig for å sikre reproduksjon og opprettholde populasjonene av elvemusling. Elvemusling, og da særlig yngelen, er sårbare for partikler og tilslamming av substrat. Forurensning og episodiske utlipp, høyt næringsinnhold og forhøyet pH virker også negativt på elvemuslingen.

Hovedvassdraget vurderes som sårbart. Under byggingen av ny E39 vil det derfor være svært viktig å sikre gode rutiner for å begrense avrenning til denne delen av vassdraget.